UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Bartolvs In Primam Infortiati Partem

Bartolus

Lvgdvni, 1567

Operis libertorum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-96147

Visual Library

ſucceſ.feu.⁊ in dic.c.j.ſi vaſal.feu.priue.⁊ vide glo.ſing.ſecundum
Dyn.ibi in l.queſitum.§.vlt.de preca. Bald. in c.j.§. inſuper. de
prohi.feu.ali.per Fed.⁊ quod dixi in l.Statius.§.Coꝛnelio.de iu-
re fiſci.

LEX XXI.

1 ☞ Patri, vel patrono, an filius vel libertus, iure inſtitutionis
relinquere debeat.

Si ue libertus.

1 §. Excluditur. Hic eſt no.caſus,⁊ menti tenendus.
Quero,† verũ ꝙ hic dicitur ſit coꝛ-
rectum per iura hodierna, que videntur velle ꝙ habeat iure inſti
tutionis, auth.vt cũ de app.cog.§.aliud. Dicit gl.ꝙ nõ in patro
no, licet in filio ſic. Ita dicit gl. quam no. An autem in filio ſit coꝛ
rectum? dic vt notant do.C.de inoff.teſt.auth.nouiſſima. Sed ad
uerte ponendo caſum hic, prout dicit tex.nõ eſſet coꝛrectũ nec in
patrono, nec in filio, qꝛ hic fuit inſtitutus patronus in certa poꝛ-
tione, ⁊ fuit legatum ſeruo, quo caſu non eſſet coꝛrectũ in filio: qꝛ
ſi filius aliquid haberet iure inſtitutionis, ⁊ eſſet aliquid ſibi a ſer
uo legatũ, computaret in quartam. ſufficit enim quod aliquid ha
beat iure inſtitutionis. tenet ergo gl. iſta, ꝙ patrono nõ eſt neceſ
a ſe relinquere iure inſtitutionis. Sed quid[a] in patre, an filius de-
beat ei iure inſtitutionis relinquere? Dominus Iacob. de Bel.
determinauit ꝙ ſic, qꝛ eadẽ eſt ratio. Contrarium credo, qꝛ in pa-
b tre non reperitur[b] coꝛrectum, ⁊ iura non coꝛriguntur ex identi-
tate rationis, niſi quatenus ſit lege expreſſum, l.precipimus, in fi.
C.de appella. vbi text. hoc dicit expreſſe. Preterea pater ⁊ patro
nus equiparantur, niſi in caſibus, vt no.ſ.tit.ij.l.j.circa princip.
ſed in patrono non eſt coꝛrectum, vt hic: ergo nec in patre, qui ei
equiparatur, cum in hoc non reperitur diuerſitas.

ADDITIONES.

a AND.BAR. ¶ Sed quid. Et contra conſuluit Bal. vt ipſe re-
fert ĩ l.omnimodo.⁊ in auth.vnde ſi parẽs.C.de inof.te.⁊ in auth.
ex cauſa.C.de li.prete.⁊ ſequit Ang.in authen. vt cum de appel.
cog.§.ſiue igitur.⁊ ibi ponit nouam opin. quam omnino vide.
b ALEX. ¶ Non reperitur. Idẽ tenet Bal. in l.omnimodo. C.de
inof.teſt.in verſi.venio ad queſtio.vbi de hoc dicto Bartol.facit
mentionem. vide Bal.in l.j.C.de contra tabu.lib.⁊ in authen.ex
cauſa.verſi.tertio op.C.de li.prete.⁊ Ange. in l.nam ⁊ ſi parenti-
bus.de inoff.teſt.vbi alle.caſum in §.aliud quoqꝫ capitulum, in
verſi.ſed ſi hec obſeruata non fuerint.in authen. vt cum de app.
cog.⁊ contra Bar.etiam tenet Bal.in l.j.C.de contra tabu.libe.
cuius opin.videtur veriox.⁊ per Ino. in repet.l.j.§.ſi ex fundo,
de hered.inſtit.⁊ ad Bartol.hic, adde Bald.in conſil.incipi. In
Chriſti nomine amen. ſuper primo puncto facit dubitationem.
Adde Bald.conſil.lxxxj.inci.veritas eſt j.lib.⁊ Cal. conſil.v.de te
ſtamentis.

a §. Ex duobus. [a] Hic eſt not.⁊ ſing.caſus. Illi ergo
qui habet poꝛtionem debitam iure
inſtitutionis, non accreſcit poꝛtio eius, qui venit per contra tab.
ſecus ſi ambo venirent per contra tab. qꝛ veniunt eodem iure. Se
cundo no. quod ille, qui petit ſupplementum, perinde habetur,
ac ſi peteret contra tabulas, vt hic.

ADDITIO.

a POMA ¶ Ex duobus. An in legitima poſſit habere locum ius
accreſcendi, vide Alex.in l.plane.§.ſi duobus.ff.de leg.j.

LEX XXIIII.

1 ☞ Iudex appellationis poteſt pro parte ſententiam confirma
re, ⁊ pro parte nullam pronunciare.
2 Iudex appellationis quando appellatur a ſententia nulla, debet
illam nullam pronunciare.
3 Libellus, peto ſententiam pronunciari nullam, ⁊ ſi qua eſt, peto
eam reſcindi tanquam iniuſtam, procedit.
4 Reſtitutione in integrum ſimpliciter petita, an iudex poterit de
nullitate pronunciare.
5 Iudex appellationis an poſſit pronunciare de iniquitate ſenten
tie, quando ſententia petitur principaliter pronunciari nulla.

1 ## Carmelia.
Iudex† appellationis põt pro parte
ſententiam confirmare, pro parte nul
lam pronunciare. hoc dicit in ſumma. habetis ſ.fam. erci.
l.quedam. Opp.gl. contra tex.ſ fam.erci.l.in hoc iudicio. Dicit
gl. hoc ideo, qꝛ diuerſa ſunt capitula. No. ex hac lege, ꝙ iudex ap-
pellationis poteſt pronunciare ſententiam nullam, d.l. quedam
2 mulier.ſ.fam.erci. Ex† quo apparet quod gl. que eſt in l.j.C.quã-
do prouo.non eſt neceſ.non dicit verum. Dicit enim quod ſi ap-
pello a ſententia nulla, iudex non debet pronunciare ſententiam
iniuſtam, imo debet pronunciare nullam, vt hic, quod dic vt l.ſi
3 expreſſim.ſ.de appel.† Item no. ꝙ poſſum petere ſententiã pronũ
ciari nullam, ⁊ ſi aliqua eſt, peto pronũciari ⁊ eam reſcindi tan-
quã iniuſtã, vt hic. Pro hoc in l.j. C.quando prouo.nõ eſt neceſſe,
⁊ eſt caſus in c.conſtitutus.extra de in integ.reſti. vbi poſſum pe
tere cõtractum pronũciari nullum, ⁊ ſi aliquis eſt, poſſum petere
4 reſcindi per reſtitutionem in integrum. ¶ † Sed quero, quid ſi pe
to ſimpliciter reſtitutionem in integrum, an iudex poteſt pronũ
ciare de nullitate, ſicut in cauſa appellationis? Ad partem affir-
5 matiuam facit ſ.de mino.l.verum.§.ex facto. ¶ Itẽ quero,† quid
ſi aliquis petit principaliter ſententiam pronunciari nullam, an
iudex poſſit pronunciare de iniquitate ſententie? De iſtis que-
ſtionibus tractatur per Innoc.extra de offic.dele.c.cum contin-
gat.in gloſſ.magna. Propoſui dicere in l.j. j, que ſen. ſine appel.
reſcin. dicam alibi.

TITVLVS XV.

De obſequiis a liberis & libertis parentibus
& patronis preſtandis.

LEX I.

a ## Etiam militibus.
[a] No. iſtud principiũ.
Idẽ habemꝰ ĩ l.j.C.de cõſu.li.xij. ꝙ ille qui eſt an-
tiquioꝛ, ꝓcedit: modo ſunt duo doctoꝛes eodẽ tẽ
poꝛe facti, certe erit differẽtia ĩ etate, ⁊ aliis cõdi
b tionib. ⁊ ille ꝓcedet[b] vt hic, ibi, inter collibertos.

ADDITIONES.

a POMA. ¶ Etiam militibus. Vide in materia huius dicti Pa-
noꝛ.⁊ moder.in cap.clerici.de iudici. Are.in.§.quedam. Inſtit.de
ac. Feli.in pꝛoe. Decre.in rub.de maioꝛ.⁊ obedien.
b ALEX. ¶ Ille precedet. Not.de duob. doctoꝛibus eodẽ tẽpoꝛe
factis quis precedit? ⁊ vide Bar.in l.j.j.de albo ſcriben.⁊ no.in l.
j.in prin.de cõſulibus, li.x. que ſin.alle.ꝙ prius licẽtiatus, ⁊ ex ma
gno interuallo doctoꝛatus prefertur non ſolũ licentiatis, ſed etiã
doctoꝛatis in illo interuallo. quod no. qꝛ fuit de facto. Sed Bald.
in auth.habita.C.ne fil.pro pa. dicit ꝙ licentiatus habet̃ ꝑ ſcho-
lari. Quid ſi vnꝰ doctoꝛ eſt iuris canonici, aliꝰ ciuilis, vide ꝑ Ioã.
And.in c.cleric.de iudic. quid ſi ſacre pagine, vide in c.eam te, de
etate ⁊ qualitate, ⁊ adde ꝙ no Bal.ĩ l.Nemini.de aduo.diuer.iud.
⁊ an licentiatus veniat appellatione doctoꝛis, habet per Bal.i l.
j.ſol.ma.⁊ in l.pe.ſ.de teſt.mili. ad hoc adde no. per Bart.in l.ij.§.
prius.de vulg.⁊ pu.⁊ quid ſi eſt doctoꝛ vtriuſqꝫ iuris, an preferat̃
ſimplici doctoꝛi, vide per Bal.ĩ ſimili quod ſic, in l.ſed ⁊ milites,
in prin.ſ.de excu.tut. quid ſi filius eſt doctoꝛ, pater non, quis pre-
feratur: vide no.per Symo.de Burgia no.in pꝛoemio Clemẽ. Ad
de plene Fel.in cap.j.de maio.⁊ obed.

LEX IIII.

Per procuratoꝛem.
Quero quo-
modo põt ac
cuſari ingratus per procuratoꝛem, nonne hec eſt cã
capitalis.l.edicto.§.rei autẽ.ſ.de bo.poſ.cũ ſuis ſim.
ergo non admittitur procuratoꝛ.l.pe.§.ad crimẽ.j.de pu.iu. Di-
cit gl. dic vt in l.ſed ⁊ he.§.j.ſ.de procu. vbi idẽ tex. Rñde. Nõ ſuf-
ficit, ꝙ ſit cauſa reductionis in ſeruitutem, niſi ſit intentata crimi
naliter, ſcꝫ. ad vindictã publicã: ſed hic fuit intentata ciuiliter vt
hic, ⁊ dic.l.ſed ⁊ he.§.j. Idẽ ⁊ in adulterio, ſi agatur ad thoꝛi ſepa
rationem, iſta dicitur ciuilis cauſa, vt in c.tue.extra de proc. tamẽ
in hoc licet ſit ciuilis, qꝛ delictum verſatur, debent poni omni ſo-
lemnitate, vt ſit certum, ſicut in accuſatione criminali.l.libelloꝛum.
§.fin.de accuſ. Facit l.pretoꝛ edixit.§.j.de iniur.⁊ l.item exigitur
dolo.⁊ tex.in dicto c.tue.extra de procur.

LIBER XXXVIII.

TITVLVS I.

De operis libertorum.

LEX V.

Si quis operas.
Dicitur hic, ꝙ trãſit
ad filios ſtipulatio o-
perarũ. Quero, qualiter tranſibit: rñdeo poſt moꝛtẽ
patris admittitur ſucceſſio, vt hic, nõ eo viuo. l.vt iu-
riſiurandi.§.ſi liberi.j.e. ideo dic vt C.de ope.li.l.liberti libertęqꝫ.

LEX VI.

Fabriles.
Vos ſcitis, ꝙ gl. communiter accepit
fabriles pro certis, ſicut etiã not.gl.in
l.ſi non ſoꝛtem.§.libertus.de cond.inde. Iac.de Are.in-
telligit aliter: ⁊ foꝛte non peius, quam gl. refert Cy.C.de oper.li.l.
liberti libertęque.

LEX VII.

1 ☞ Obligatio ꝛ actio quando oriatur ex iuramento, etiam de iu-
re canonico.
2 Decretum interpoſitum ſtatim poſt emancipationem, ꝛ datum
in premium vt emancipationis validat emancipationem.
3 Cauſa libertatis an in dubio quis preſumatur iurare.

VT iuriſiurandi Iſta eſt bona lex. Vos
habuiſtis ſ. eod. l. ij. ꝙ
pretor dat iudiciũ operarũ in libertũ: modo hic dicitur
qualiter obligat̃: ꝛ in hoc prin. requirit̃ ꝙ ſit libertus, ꝛ cauſa li-
bertatis iuret, ad hoc vt obliget̃ iureiurãdo, quaſi dicat, ingenu⁹
nõ obligat̃ iureiurãdo, ꝛ eſt verũ. l. ſi quis ꝓ eo. in prin. de fideiuſ.
nec ſeruus obligabit̃ iurãdo vt hic in verſi. iurare. ꝛ gl. hic dicit.
Cõtra. ſ. de iureiur. per totũ. ꝛ C. ſi aduer. ven. in auth. ſacramẽta.
a vbi ex iuramẽto quilibet obligat̃. ᵃSol. Quãdoqꝫ iuſiurandum
1 †preſtat̃ ſuper preterito ad litis deciſionẽ, ꝛ tunc dabitur actio ꝛ
obligatio, vt ſ. de iureiur. per totũ. Quoddã iuramentũ interpo-
nitur ad confirmationẽ cõtractus, vt in auth. ſacramẽta puberũ.
C. ſi aduer. vend. Quoddã eſt iuramentũ, ꝙ interponit̃ mere ad
introducendã obligationẽ, vt ſi iurem me tibi daturũ centũ, vel
aliquid facturũ, tũc nõ introducit obligationẽ, niſi in liberto, vt
hic, ꝛ l. ſi quis pro. eo. ĩ. de fideiuſ. ꝛ l. vltima. ĩ. de li. cau. in tantũ ꝙ
Inno. tenet etiã, ꝙ de iure canonico non erit actio, vel obligatio.
ita no. extra de inſti. c. cũ veniſſent. ꝛ extra de iureiur. c. Quinta
vallis. licet quidã alij dicãt cõtra. ¶ Itẽ op. dicit̃ hic, ꝙ debet iu-
rare cauſa libertatis. Cõtra. ĩ. in verſi. plane. Sol. Quidã dicũt, ꝙ
primum dictũ huius legis corrigit̃. Alij dicunt melius quod cau
ſa libertatis ſit cauſa remota, licet non ſit proxima. ꝛ cum dico de
proxima, intelligit̃ non multũ remota, vt habuiſtis in l. vxori. ſ.
de auro ꝛ arg. leg. ¶ Itẽ dicitur, ꝙ iurare debet in manumiſſio-
ne, vel poſt ſtatim: ſed quid ſi iurauit ante manumiſſionem, ſed ſe-
cuta eſt ſtatim manumiſſio? Gl. dicit ꝙ idem: quod tene menti be
b ne ad q. ᵇ† Pater donauit filio. Vos ſcitis ᶜ ꝙ donatio inter patrẽ
2 ꝛ filium in poteſtate non valet: ſed ſi eſt emancipatus, ſic. Quidã
c emancipauit filium ꝛ dedit ei aliquid, ꝛ poſt hoc iudex decretũ
interpoſuit, opponebatur ꝙ donatio nõ valuit cum fuerit facta
ante decretum interpoſitum. Ego dixi contrariũ per hanc gloſſ.
* ¶ * Vlti. quero, † an in dubio preſumitur iurari cauſa libertatis.
3 gl. ꝙ ſic, quando incontinenti. facit l. ſi ventri. §. in bonis. de pri-
uileg. credi. quod tene menti ad multa, non dico plus nunc.

ADDITIONES.

a ALEX. ¶ Obligat̃. Et ex iuramẽto quilibet põt obligari. Ad-
de Bar. in l. iuſiurandum quod ex conuentione. ſ. de iureiur.
b POMA. ¶ Tene menti bene ad q. Vide Alex. in l. diuortio. ſol.
mat. ꝛ ibi per Iaſo. in iiij. no. Alex. conſil. xcvj. in j. col. in iiij. volu.
Felin. in c. j. de teſti. ver. in quantum.
c ALEX. ¶ Vos ſcitis. Facit ꝙ no. Bar. in l. vniuerſa. C. de preci.
Impe. offer. ꝛ in l. ſi ita quis. §. ea lege. ĩ. de verb. oblig. ꝛ ꝙ no. in
l. ij. C. quod met cau. ꝛ in l. penul. C. de condi. ob turpem cauſam.
Et iſtud facit ad. q. de teſte dicente quod fuit factum tempore
guerre, poſtea reperitur ꝙ fuit factum parum ante guerram, ꝙ
nihilominus dicatur factum tempore guerre. Et ita dicebant
Bal. ꝛ Imo. per illum tex. in l. diuortio. in prin. ſol. matrimo.
* ¶ Per hanc gl. Quid autẽ ſi eodem die ſit facta emancipatio ꝛ
donatio, ꝙ iſtorũ in dubio preſumatur preceſſiſſe: vide Alex. in l.
diuortio. in prin. ſ. ſol. ma. ꝛ conſi. xcvj. col. j. vo. iiij. vide etiã Aret.
in l. j. §. pen. circa fi. ĩ. de verb. obl. Feli. in c. cum dilecta. de reſcrip.

1 ☞ Actio poteſt queri per patrem filio emancipato.
2 Filij in feudo ſuccedunt equaliter, licet inequaliter inſtituti.
3 Filij an ſuccedant equaliter in emphyteuſi accepta, pro ſe ꝛ filijs,
licet inequaliter ſint inſtituti.
4 Filius, qui renunciauit hereditati paterne non poteſt emphyteu
ſim retinere, ſi eſt accepta pro ſe filijs, ſuis ꝛ heredibus: ſecus ſi
pro ſe ꝛ filijs.
5 Feuda que tranſeunt ad filios, ſi ſunt heredes, veniunt in petitio
nem hereditatis, ꝛ idem in emphyteuſi.
Emphyteuſis accepta pro ſe, ſuiſqꝫ filijs legitimis, maſculis ꝛ fe
minis, pertinet ad feminas, ſicut ad maſculos, niſi cõſuetudo ali-
ter ſe habeat, vel niſi in loco adſit ſtatutum excluſiuum feminarũ
propter maſculos, quia tunc admittuntur ordine ſucceſſiuo.
Feudale ius tanquam ſingulare non eſt trahendum ad conſe-
quentiam.
7 Filia per patrem inſtituta in re tranſcendẽte legitimam, ꝛ quod
ſit tacita, ꝛ plus petere non poſſit poterit petere dotem maternã.

a **§. Si liberi.** ᵃNo. † iſtum verſi. parui autẽ refert. No.
1 quod per patrem poteſt queri actio fi-
lio emancipato. De hoc per Cyn. C. de contrahen. ꝛ commit. ſti-
pul. l. ij. Dixi in l. quod dicitur. de verborum obliga. la. ij. Item no.
2 ar. † quod in feudo ſucceditur equaliter, licet ſint inſtituti filij in-
equaliter, vt in vſib. feud. de ſucceſ. feud. c. j. ſecundum Iacob. de
3 Are. ¶ † Sed quero ᵇ quid de emphyteuſi, ᶜ quam quis accepit
c pro ſe, ꝛ filijs ſuis, quos poſtea inequaliter inſtituit, an ſuccedãt
equaliter? Certe hic videtur tex. quod ſic, ꝛ dicam infra, ſtatim.
4 ¶ † Quero, quid ſi filius renunciauit hereditati paterne, an poſ
ſit retinere emphyteuſim? Et videtur quod ſic, quia non habe-
tur vt heres, ſed vt filius, ar. huius. §. ꝛ no. in Specul. de empy. §.
nunc aliqua. verſic. clvj. In contrarium videtur caſus. in vſibus
feud. an agna. vel ſi. defun. rep. here. ꝛc. c. j. ſed ibi loquitur de iure
conſuetudinario in feudis, aliud de iure communi, quod ſeruare
mus in emphyteuſi, vt ibi dicit Iacob. de Bel. in dic. cap. j. Pre
dicta puto vera, quando quis accepit emphyteuſim pro ſe, ſuiſ-
que filijs: ſed ſi accepiſſet pro ſe ſuiſqꝫ heredibus legitimis maſ-
culis: vel pro ſe ſuiſqꝫ filijs ꝛ heredibus maſculis, ꝛ ſi apponeret
verbum heredibus, deberetur filijs ita demum, ſi eſſent heredes,
quia conceſſio requirit vtrunqꝫ, quod ſit filius ꝛ heres. Ita dicit
text. in auth. de nõ alienandi. §. emphyteuſim autem. Et ideo feu-
* da * que tranſeunt ad filios, ita demum ſi heredes ſunt, dicuntur
venire in hereditatis petitionem, l. item videndum. §. fin. de peti.
here. ꝛ idem dicerem in emphyteuſi, que requirit hoc, ſcilicet, ali-
quem filium eſſe ꝛ heredẽ. Sed an iſto caſu quo requiritur, quod
* ſit filius ꝛ heres, ſufficiat quod ſit inſtitutus filius * pro re certa?
5 Hoc anno habui conſulere, ꝛ in illa q. erant duo dubia. † Quidã
receperat emphyteuſim pro ſe ſuiſqꝫ filijs legitimis maſculis ꝛ
feminis: queritur, an debent admitti pariter, vel primo maſculi:
ſecundo an his deficientibus admittantur femine. In feudo eſt
d expeditum, ᵈ quia femine admittuntur demum deficientibus maſ
e culis, ᵉ vt in feudis. epiſcopum vel abb. c. j. §. quinetiam. de ſuc.
f feu. c. j. §. filia vero. Sed hoc ius conſuetudinarium, eſt ſingulare ᶠ
in feudis. contra iuris communis regulas, vt in feud. de eo qui ſi-
bi ꝛ ſuis fi. ma. ꝛ fe. c. j. expreſſius per Iac. de Bel. in predicto tit.
epi. vel Abb. c. j. ꝛ ideo non eſt trahendum ad conſequentiam, l:
quod vero. ꝛ l. ius ſingulare. ſ. de legi. puto igitur, quod ex vigore
predictorum verborum femine, ꝛ maſculi pariter veniant, ſicut
pariter ſuccedunt, l. maximum, C. de li. prete. niſi in ciuitate, vel pa
tria, conſuetudo aliter ſe circa conceſſionem emphyteuſis habe-
ret. Item predicta vera, niſi eſſet ſtatutum in ciuitate, quod fe-
mina nõ ſuccedat extantibus maſculis. Tunc enim predicta ver
g ba, licet copulatiue prolata, deberent intelligi ordine ſucceſſiuo: ᵍ
vt femine deficientibus maſculis admittantur, l. Gallus. §. qui-
h dam. ꝛ ibi no. ʰ de libe. ꝛ poſthu. ꝛ no. Cyn. in l. liberti. C. eo. Se-
6 cundum † dubium ⁱ eſt, quid ſi talis recipiens in emphyteuſim di-
i cto modo, maſculum vniuerſalem heredem inſtituit: ſed filiam fe-
minam in certa quantitate: ꝛ iuſſit, quod plus de bonis ſuis pe-
tere non poſſit, an filia perdat ius petendi portionem ſibi contin
gentem in rebus emphyteuſis. Item poſſes ponere in filio maſ-
culo dicto modo in certa re inſtituto. Iſtam queſt. format Spec.
in tit. de emphyteu. §. nunc aliqua. verſi. lxxviij. ꝛ licet arguat pro
ꝛ contra, non tamen ſe firmat: veritas tamen eſt, quod dicte filie
remanet ius petendi ſibi queſitum ex vigore ſtipulationis pater
ne, in nullo diminutum per dictam inſtitutionem factam in certa
quantitate: quod probatur. ᵏ cum iſta filia non habeat vt heres
patris, diſpoſitio patris non valet in hoc aliquid, vt habemũs in
feudis. de ſuc. feud. c. j. in princ. ꝛ hoc eſt ius commune, ꝛc. ꝛ Spe.
in prealle. verſi. dicit, circa hoc ſimilem eſſe emphyteuſim ꝛ feudũ.
Preterea hoc videmus in actione de dote, que queritur filie ex
l ſtipulatione paterna: quia pater non poteſt iſtud ius diminuere ˡ
filie, niſi tantum vltra relinquat pater de ſuis bonis inquantum
eam grauat, l. ſi cum dotem. §. ſi pater. ſ. ſol. mat. Preterea poſito
quod pater poſſit etiam filiam priuare ſua diſpoſitione ab em-
phyteuſi, tamen iſta verba hoc non importãt: ſed debuit expri-
mere quod iura emphyteutica ſolum apud filium remanerent:
quod patet per hunc text. nam pater poteſt vni ex filijs aſſigna-
re libertum, ꝛ tamen ſi vnum ex filijs inſtituit in magna portio-
ne, alium in modica, propterea inſtitutus in modica non repelli-
tur quin cũ alijs admittatur, vt hic: ꝛ ita erit in propoſito. Pre-
terea ſufficit inſtitutum ex quacunque parte inſtitutum eſſe, etiã
ex modiciſſima, vt conſeruetur ei ius patronatus, l. ꝛ ſi ex modi-
ca. ĩ. tit. j. ergo ita in propoſito. Porro, ſi poneremus filium ſim-
pliciter exheredatum, hoc non ſufficeret ad excludendum eum a
iure patronatus: ſed eſſet neceſſe quod ſit exheredatus mala men
te, ꝛ in dubio preſumitur non mala mente, vt l. ſi patronus. §. ſi
quis non mala mente. ꝛ §. ſe. infra, tit. j. ita in propoſito cum filia
ſit inſtituta in re certa, ꝛ eſt iuſſa eſſe contenta, ꝛ quod plus de
bonis ſuis petere non poſſit: dicta verba debent intelligi quod
plus de bonis defuncti petere non poſſit, iure hereditario: ſed nõ
debet priuari eo iure quod habet vt filia, non vt heres, iure patro
natus, ꝛ emphyteutico, vt probant iura predicta, ꝛ probatur ĩ.
proxi. queſt. Non ob. iura alleg. per Spe. Primo nõ ob. l. femine.
C. de ſec. nu. q2 ibi mater non cogitur reſeruare filijs ratione ali-
cuius conuentionis habite cum alio: ſed ex vigore illius conſtitu

tionis que diſpoſuit, vt mater ſibi poſſit eligere vnum ex filijs:
ſed in queſtione noſtra veniret contra cõuentionem habitam cũ
alio ſi eligeret vnum ex filijs. Non ob. ꝙ pater poteſt priuare fi-
lios nõ ſoluendo canonẽ, qꝛ hoc eſt ex natura cõuentionis, ⁊ con
uentio non offendit, ſed concedens: ſed eligendo vnum ex filijs of
fenditur conuentio, qꝛ voluit filios pariter admitti. Nõ ob. ꝙ pa
ter poteſt aſſignare libertum vni ex filijs, quia reſpon. vt ex pre-
7 dictis apparet. Quero, †pater[m] inſtituit filiam in certis rebus, ⁊
m iuſſit eam ſtare tacitam ⁊ contentam, ⁊ quod plus de bonis ſuis
petere non poſſit, ⁊ pone ꝙ res ille ſint vltra legitimam, modo illa
filia vult dotem maternam, queritur an poſſit: opponebatur ꝙ
nõ, qꝛ per illa verba, plus petere non poſſit, videt̃ habere animũ
compenſandi: C. de rei vxo. actio. l. vnic. §. ſciendũ. Conſului cõtra-
n rium,[n] qꝛ bona intelliguntur deducto ere alieno, l. bonorum. ⁊ l.
ſubſignatum. §. bona. de verbo. ſigni. Modo filia petit dotẽ tan-
quam es alienum, nec petit de bonis ſuis: qꝛ illa intelliguntur, de-
ducto ere alieno: pro hoc allegatur pro caſu l. pretor. §. emancipa
ti. ff. de col. bon. ita etiam in precedenti queſtio. petit emphyteu-
ſim vt es alienum, non vt de bonis defuncti, quod no.

ADDITIONES.

a AND. BAR. ¶ Si liberi. Et pro his que hic dicũtur, vide Bar.
in conſil. xxxij. ⁊ in l. ſi mihi ⁊ Titio. de verborum oblig. vbi videt̃
ſibi contrarius ſi bene ponderetur, etiam videtur hic ſibi cõtra
rius dum queritur an text. in feudo. trahatur ad emphyteuſim.
de quo per Bal. in cap. j. quib. mod. feu. conſt. poteſt.
b POMA. ¶ Sed quero. Vide Alex. conſi. clxvj. in iiij. volu. Fran.
Cremon. ſingulari. xiiij. vide Alex. conſi. xj. in ij. dubio. in iij. volu.
Flo. in l. veniunt. ff. famil. erciſ. Barba. conſil. lxiij. in ij. volu.
c ALEX. ¶ Quid de emphyteuſi. Emphyteuſis an veniat iure he
reditatis ſi pater ſtipulatur pro ſe, ⁊ filijs, ⁊c. Adde ꝙ Bal. con-
trarium tenuit in l. ij. C. de ſuis ⁊ legi. adde Bar. in l. ſi non ſortẽ.
§. libertus. in fi. de cond. inde. ⁊ Bal. in c. j. de ſuc. feu. ⁊ Imo. in l.
quod dicitur. de verbo. ob. Bal. in auth. vnde ſi parens. de inof.
teſtamẽ. in fi. ⁊ ſic videtur hic ꝙ emphyteuſis non poſſit tranſire
ad heredes extraneos, ⁊ ſic in perpetuum dari poteſt. Idẽ tenet
Bar. in l. ꝙ dicitur de ver. obl. ⁊ in l. ſi tibi decẽ. §. pactus. de pact.
quod intellige vt dixit Bart. in l. ſi patroni. in princ. ff. ad Treb.
ſed Bar. videtur tenere contrarium in auth. perpetua. ⁊ in auth.
qui rem. in fi. C. de ſac. ſanc. eccl. ⁊ in l. ſi finita. §. ſi de vectigalibus.
de dam. infe. ibi, ſecundo quero, ⁊ vide ꝙ ibi ſcripſi, ⁊ vide Ioan.
And. in c. in preſentia. de proba. Aduerte, ꝙ §. emphyteuſim. hic
allegatus, videtur eſſe correctus per §. licentiam. in auth. de al. ⁊
emphy. colla. ix. ⁊ ſic videtur ꝙ gl. in l. etiam in prin. ⁊ ibi Barto.
ſol. ma. non bene dicat, ⁊ Bal. in d. l. etiam. dicit d. §. correctum
quo ad tempus, non quo ad qualitatem ſucceſſoris, niſi forte con
ſuetudo ſe haberet in oppoſitum, qꝛ tunc conſuetudo eſſet ſeruã
da, nec poſſet fieri vltra quam permitteret conſuetudo. Et de hoc
vlt. habetur per Bar. ⁊ do. in auth. qui rem, de ſac. ſan. eccle. Et
hec ſol. fuit originaliter Io. And. licet Bal. non all. in c. in preſen-
tia. de proba. ſuper gl. Sed contrarium, videlicet ꝙ d. §. ex toto ſit
correctus tenet Spec. in tit. de emphy. §. nunc aliqua. ver. ſepti-
mo queritur. ⁊ Bal. etiam ceſſante conſuetudine videtur idem te
nere in auth. ſi quas. de ſac. ſan. eccle. ⁊ idem ibi tenet Cy. ⁊ com-
muniter doc. ⁊ vide Bal. in l. j. C. de iure emphy. ⁊ in auth. perpe-
tua. de ſac. ſanc. ecc. ⁊ Imo. in d. l. ꝙ dicit̃. ⁊ aliquid per Imo. poſt
Bal. in d. l. etiã in prin. ⁊ adde que ĩ. proxime ſcripſi. ⁊ ꝙ no. Bal.
in l. Gallus. §. quidã recte. de libe. ⁊ poſth. Et hanc vltimã partẽ
videt̃ etiã ſentire Bal. in d. l. etiã, in addi. ⁊ in l. ij. C. de ſuis ⁊ legi.
Adde tñ caſum valde no. in quo emphyteuſis poterit etiam abſ-
que conuentione ad heredes extraneos tranſmitti, nec finitur iij.
generatione, quem caſum no. Bar. in l. quicunque. C. de omni a-
gro deſer. lib. xj. vbi omnino vide, licet non firmet pedes. Sed po-
ne, aliquis acquiſiuit emphyteuſim eccleſie per preſcriptionem
annorũ centũ, vt in aut. de eccl. tit. in princ. an ius illius preſcri-
ptionis extendatur ad tertiam generationem, an in infinitũ. Reſ
põdeo ꝙ ſicut emphyteuſis informiter conceſſa, tamen perſona-
rũ diſtinc. intelligit̃ in tertiã generationem: ita ſi ſit preſcripta, qꝛ
informis eſt, vt in auth. de nõ alie. §. emphyteuſim. quod eſt not.
Ita refert Bal. ſe cõſuluiſſe in capit. fin. de feu. da. in vicem leg.
commiſ. ꝙ no. ⁊ vide Bal. in l. fina. C. de libe. cau. ⁊ melius in dic.
l. j. de iure emph. Itẽ limita ſecundũ Bar. no. in l. quicunqꝫ. C. de
omni agro deſer. li. xj. nõ tñ affirmat, videlicet ꝙ ſi fundus in em-
phyteuſim datꝰ eſſet ſterilis, ⁊ emphyteuticarũ artificio effectꝰ eſ
ſet melior, tunc etiam vltra tertiam generationem res retineri po
teſt, ⁊ ad extraneos traſmitti, ⁊ iſtud vltimũ reperio, quod ſequit̃
Rom. in rubri. de arbit. Et quomodo in cõtractibus intelligan
tur iſta verba, conceſſit vſqꝫ in tertiam generationem, vide Bal.
in auth. ſi quas ruinas. C. de ſacro. ſan. eccle. quem ſequitur Pet.
de Anchar. in cle. j. de pe. ⁊ dũ ſupra dixi an §. emphyteuſim. ſit
correctus, adde gl. in §. adeo. Inſti. loc. ⁊ gl. in d. auth. ſi quas rui
nas, ⁊ Imol. in quodam conſil. quod incipit. Guidantonius de
panno. tamen non decidit, ſed dicit forte debere attendi conſue-
tudinem, que eſt optima legum interpres. Pro quo adde not. in
auth. qui rem. C. de ſac. ſan. eccl. vtrum autẽ emphyteuſis trãſeat
in monaſteriũ, vide Bal. poſt Bart. ⁊ doc. in auth. hẽ. ingreſſi. C. de
ſac. ſan. eccl. in c. j. §. clericus. in fi. ſi de feu. fuer. contro. inter do. ⁊
agna. ⁊ no. in c. ĩ preſentia. de proba. ⁊ vide Bal. in l. antiquitas. in
prin. C. de vſufr. Et ſi recipio emphyteuſim pro me, ⁊ heredibus
meis, an intelligatur de primo herede tantum, ⁊ facit iſte text. in
§. ſi liberi. ad queſtio. ꝙ ſi vnus patronus decedat pluribus reli-
ctis heredibꝰ ex diſparibus portionibꝰ, puta vnũ ex dimidia, a-
lios ex tribus vncijs, pro qualibet dicit̃ eſſe ius patronatus pe-
nes quẽlibet equaliter, ⁊ ius preſentãdi, vnde ſi vnus fuit preſen
tatus ab illis duob. obtinebit, ſecundũ In. ⁊ Ioã. And. in c. j. de
iure patr. Itẽ ⁊ multo magis ſi teſtator heredibus iniunxit ec-
cleſiam conſtrui, vel altare ordinari. Secus vero vbi eſſent duo
patroni, ⁊ vnus reliquerat vnum heredem, ⁊ alius plures. Nam
tantũ valebit vox illius quantũ illorum plurium. c. plures. de iure
pat. in Cle. quod no. ⁊ tene mẽti, ꝙ in tali iure patronatus nouiter
querẽdo ſemper requiritur authoritas epiſcopi, vt no. Io. And.
in c. ex inſinuatione. de iure patro. Et an ius patronatus tranſeat
ad filios, non heredes, ⁊ an ad inſtitutos in re certa, vide plene
Petr. de Anchar. in cle. ij. de iure patr. poſt Fed. in conſi. xvj. ⁊ in
conſi. ccxix. ⁊ ibi etiã per Pet. poſt Paul. quõ tranſeat cum vni-
uerſitate. Et an tranſeat ad extraneos, ⁊ an ad filios naturales,
vide Bal. in l. eam quam. C. de fideic. ¶ Adde an emphyteuſis ec
cleſiaſtica trãſeat ad heredes extraneos, q̃ poſui in l. etiã. vbi ple-
ne. Et an emphyteuſis preſcripta, ſapiat naturã ſeparatã ab alia
emphyteuſi, vide Bal. cõſ. xxj. ij. li. An aũt emphyteuſis trãſeat ĩ
monaſteriũ, vide Pet. de Anch. cõſ. clxiiij. Et quõ ĩtelligat̃ maſcu
lina generatio ĩ emphyteuſi, ꝑ eundẽ cõſ. ccclx. ⁊ appellatione he-
redis in emphyteuſi, qui veniãt, vide Cal. cõſil. xv. de verb. oblig.
* CLAVD. DE SEISS. ¶ Et ideo feuda. Vide ad iſta Iaſo. in
prelud. feudor.
* CLAVD. DE SEISS. ¶ Inſtitutus filius pro re certa. De
iſta queſt. vide Alex. cõſi. cxxviij. col. vlt. vo. j. ⁊ conſ. viij. in princi.
vol. iij. qđ conſilium refert do. Claud. in l. j. in prin. ĩ. de ver. oblig.
d POMA. ¶ In feudo eſt expeditum. Vide Alex. conſ. xxix. incip.
quoniam abunde. verſi. fortificantur predicta. in j. volum.
e ALEX. ¶ Deficientibus maſculis. Hoc limita, niſi feudum ſit
exiguum. Ita dicit Bal. in ca. j. §. eſt ⁊ alia. que fu. pri. cau. bene.
amit. dixi poſt Bal. in l. Gallus. §. etiam. de libe. ⁊ poſth.
f ALEX. ¶ Eſt ſingulare. Not. ſingulare dictũ, ⁊ cum opi. Bar.
ff. tranſit Pe. de anch. in cle. ij. de iure patr. ⁊ ad no. hic poſt Bar.
in omnibus iſtis q. vide Imo. in capi. potuit. de loca. vbi videtur
reſtringere dicta Bartol. procedere in emphyteuſi eccleſiaſtica
tantum. POMA. ¶ Vide Alex. in l. fi. ad fin. C. de colla. ⁊ conſil.
cvj. in iiij. vol. conſi. ij. ver. hoc etiam v. volum. Barba. conſi. iiij. in
j. volum.
g ALEX. ¶ Ordine ſucceſſiuo. Vide quod ſcripſi poſt Imo. in di
cta l. Gallus. §. primo. vide eundem Alexand. in conſil. ix. col. j. in
v. volum.
h ALEX. ¶ Et ibi not. Et qđ ſcripſi poſt Bal. in l. cetera. §. j. de
leg. j. ⁊ videtur tex. in c. j. de ſuc. feu.
i POMA. ¶ Secundum dubium. Vide Alex. conſi. lxxx. in ij. du
bio. Raph. Cu. conſi. xxj. Alex. lvj. in vlt. col. in iiij. vo. ⁊ cõſi. lxx
in j. vol. Barb. conſi. iiij. ⁊ conſi. lviij. vbi videtur ponere omnia di
cta hic. ⁊ vide Alex. in l. quedam §. nihil. in j. col. ver. ⁊ ita facit
ff. de eden. Imol. conſi. lxix.
k ALEX. ¶ Quod probatur. Bal. tenet cõtrarium in dic. l. liber
ti. ⁊ in d. auth. quas actiones. ⁊ per optimas rationes, quas vide
⁊ Bal. in d. l. quoniam nouella. ⁊ qđ no. Bal. in l. ſi quando. §. ⁊ ge-
neraliter. de inoff. teſta.
l ALEX. ¶ Diminuere. Sꝫ imo videtur ꝙ pater poſſit diminue
re ius queſitum per eum filie ſue. per no. per Bar. per illũ tex. in l.
qui Rome. §. Flauius. de ver. obl. in q. ſua. ⁊ Bar. id ꝙ ipſe tenuit
hic, etiam conſuluit in conſil. inci. apud aliquos in q. ij. habet duo
dubia. alias incipit, dominus Amatus. ⁊ Spe. in d. §. nũc aliqua.
in ver. clvj alias. clviij. ⁊ facit ꝙ no. Bal. in l. Gallus. §. j. de liber. ⁊
poſthu. ⁊ Bal. in l. ſi adulta. C. de here. actio. ⁊ in terminis Bal. in
dic. auth. ſi quas. ⁊ in d. l. liberti. ⁊ in l. itẽ videndum. §. nunc videa
mus. de pet. here. ⁊ in c. j. in prin. de prohi. feu. ali. per Fed. ⁊ Imo.
in l. ſi domus. §. fi. ad fi. de leg. j. ⁊ in l. filiusfa. §. cũ pater. de leg. j. ⁊
no. Bal. Ang. ⁊ Imo. in l. apud Iulianũ. in §. ſi quis alicui. de le.
j. ⁊ ꝙ ibi ſcripſi. Et ꝙ pater non poſſit preiudicare filijs, tenet Fe-
de. in conſil. ccxxij. qđ incipit, factum tale eſt, duo fratres, contra-
rium in propoſito videtur tenere Pet. de ancha. in conſi. cxxxij. ⁊
Imo. in c. potuit. ad fi. de loca. cum Bar. hic. cõcordat Ang. in l.
itẽ videndũ. § nunc videamus. alias. §. fi. de pe. her. vbi refert. Ia.
Bu. ita conſuluiſſe. ⁊ de hac q. vide Sal. in l. fi. C. de iure emphy. ⁊